

Akceptuje:

Warszawa, 2017.01.

Departament Rynków Rolnych

RR-rr-078-1/2016/jt

Informacja dotycząca aktualnej sytuacji na podstawowych rynkach rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem rynku drobiu

I. PRODUKCJA ROŚLINNA

1. RYNEK ZBÓŻ

Sytuacja popytowo-podażowa

Świat

Światowe zbiory zbóż w sezonie 2016/2017 będą rekordowo wysokie. Według ostatnich ocen globalna produkcja zbóż (bez ryżu) w sezonie 2016/2017 wyniesie 2 081 mln ton, o 5% więcej niż w poprzednim sezonie (w tym pszenicy 751 mln ton, o 2% więcej, a zbóż paszowych – 1 329 mln ton, o 6% więcej). Wzrost zbiorów spodziewany jest u większości światowych eksporterów (z wyjątkiem Unii Europejskiej).

Tegoroczne zbiory zbóż w UE według USDA są szacowane na poziomie 296 mln ton, o ponad 15 mln ton niższym niż w 2015 r. i o ponad 31 mln ton niższym niż w rekordowym roku 2014. Mniejsze niż przed rokiem są zbiory pszenicy (o 10%), jęczmienia (o 3%), kukurydzy (o 4%) i mieszanek zbożowych (o 3%), a o 4% większe – żyta i owsa.

W krajach WNP zbiory zbóż w 2016 r. były rekordowe i zostały ocenione na 223 mln ton (o 11% więcej niż przed rokiem zarówno pszenicy jak i zbóż paszowych). Produkcja zbóż w Rosji w odniesieniu do poprzedniego sezonu wzrosła o 15%, do 113 mln ton, na Ukrainie – o 7%, do 65 mln ton, a w Kazachstanie – o 16%, do 20 mln ton.

W tej sytuacji duże globalne zapasy zbóż mogą zwiększyć się do 507 mln ton (z 485 mln ton na początku sezonu).

Przewaga podaży nad popytem wywiera presję na spadek cen. W efekcie ceny zbóż w bieżącym sezonie są znacząco niższe niż przed rokiem. Konkurencja ze strony światowych eksporterów będzie powodowała, że również w UE ceny zbóż będą relatywnie niskie. Eksport netto zbóż z UE może być mniejszy niż w poprzednim sezonie, ze względu na mniejsze zbiory oraz dużą podaż ziarna na rynkach zagranicznych, zwłaszcza z Rosji i Ukrainy. W związku z tym udział UE w światowych obrotach ulegnie zmniejszeniu.

Polska

Według GUS w Polsce w 2016 r. zebrano 30,1 mln ton zbóż (łącznie z kukurydzą na ziarno), czyli o około 8% więcej niż w 2015 r. i o 5% więcej w stosunku do średnich zbiorów z lat 2011–2015 (28,7 mln ton). Dobre zbiory wynikały z wyższych niż przed rokiem plonów prawie wszystkich rodzajów zbóż, przy zmniejszonym udziale w zasiewach kukurydzy oraz pszenżyta. Ozimin zebrano 16,6 mln ton, wobec 17,9 mln ton rok wcześniej, a zbóż jarych 13,4 mln ton, wobec 10,1 mln ton). Zebrane ziarno ma jednak znacznie gorsze niż w poprzednim roku parametry jakościowe.

Zbiory kukurydzy GUS ocenił na około 4,2 mln ton, o 32% wyżej niż rok wcześniej. Pszenicy zebrano 11,0 mln ton (wzrost o niecały 1%), żyta 2,2 mln ton (wzrost o 11%), a jęczmienia 3,6 mln ton (wzrost o 22%). Spośród zbóż podstawowych zmniejszyły się jedynie zbiory pszenżyta (o 6%, do 5,0 mln ton).

Sytuacja cenowa na rynku zbóż

Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w 2016 roku **zboża były tańsze** niż przed rokiem średnio o 5%.

Najbardziej w ciągu roku **potaniała pszenica konsumpcyjna** (o 7,7%), która kosztowała w 2016 roku średnio 641 zł/tonę, zaś przed rokiem 694 zł/tonę. **Pszenica paszowa** w 2016 roku **potaniała** o 7% i kosztowała średnio 645 zł/tonę, przy 692 zł/tonę rok wcześniej. Jedynie **żyto konsumpcyjne podrożało** w ciągu roku, ale o zaledwie 0,4%. Kosztowało ono w 2016 roku 514 zł/tonę i zaś w 2015 roku 512 zł. **Cena jęczmienia paszowego** spadła o 5% z 586 zł/tonę w 2015 roku do poziomu 558 zł/tonę w 2016 roku. **Kukurydza potaniała** o 1% osiągając w 2016 roku cenę 614 zł/tonę, przy cenie 621 zł w 2015 roku.

W tygodniu od 2 do 8 stycznia 2017 r. cena pszenicy konsumpcyjnej wyniosła 673 zł/tonę. W ciągu tygodnia podrożała o 2%. Średnia cena pszenicy paszowej osiągnęła w badanym tygodniu cenę 686 zł/tonę, drożając w ciągu tygodnia o 2%. Cena zakupu żyta konsumpcyjnego wyniosła 541 zł/tonę. W ciągu tygodnia żyto potaniało o 4%. Za jęczmień paszowy, który kosztował 607 zł/tonę płacono dostawcom o ponad 1% więcej niż przed tygodniem. Cena kukurydzy paszowej w badanym okresie osiągnęła poziom 624 zł/tonę. Był to wzrost w ciągu tygodnia o 1,5%.

Handel zagraniczny

W ostatnich latach Polska odnotowuje bardzo dobre wyniki w zakresie eksportu zbóż i skutecznie konkuruje z innymi eksporterami o rynki krajów trzecich.

W okresie od stycznia do października 2016 roku wywieziono około 4,7 mln ton w porównaniu do 4,6 mln ton w poprzednim roku. Polskie ziarno eksportowane jest głównie do krajów Unii Europejskiej, w szczególności do Niemiec, ale także i poza Unię, gdzie największym odbiorcą jest Arabia Saudyjska oraz kraje Afryki wschodniej.

Krajowe zboże niejednokrotnie konkuruje z powodzeniem na tradycyjnych, rynkach zbytu unijnych i ukraińskich eksporterów (Bliski Wschód, Afryka Północna), o czym świadczy duży udział tych lokalizacji w polskim eksporcie. To właśnie na tych rynkach oprócz ceny, krajowi eksporterzy konkurują parametrami jakościowymi zbóż konsumpcyjnych, a polskie ziarno jest uznawane za jedno lepszych pod tym względem.

Nazwa towaru	Eksport		Import	
	Wolumen [tony]		Wolumen [tony]	
	<i>I-X 2015r.</i>	<i>I-X 2016r.</i>	<i>I-X 2015r.</i>	<i>I-X 2016r.</i>
Ogółem	4 687 180	4 785 512	796 091	1 133 303
Pszenica i meslin	3 317 164	3 678 792	404 257	649 470
Żyto	426 924	352 971	3 769	9 425
Jęczmień	175 587	90 090	104 722	118 566
Owies	92 870	62 666	20 623	7 056
Kukurydza (ziarna)	592 082	497 704	217 102	304 050
Mąka pszenna i żytnio-pszenna	82 554	103 288	45 617	44 735

W omawianym okresie przywieziono 1,1 mln ton ziarna zbóż ogółem w stosunku do 0,7 mln ton w poprzednim roku.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Rynek zbóż w Polsce podlega procesom koncentracji. Wzrasta znaczenie dużych, wyspecjalizowanych w produkcji roślinnej gospodarstw.
2. Trwała pozytywna tendencja w eksporcie, choć polskie ziarno napotyka na rynku UE na konkurencję ze strony zboża pochodzącego z Ukrainy. Udział rynków Bliskiego Wschodu i Afryki w polskim eksporcie systematycznie rośnie.
3. Wzrost światowych zbiorów zbóż wywołuje presję na ceny zbóż w UE, w tym w Polsce.
4. Z uwagi na wzmożoną presję podaży na krajowym rynku zbóż:
  - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zabiega na forum UE o zwiększenie ochrony celnej unijnego rynku zbóż.
  - Inspekcje (Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcja Weterynaryjna) zintensyfikowały kontrole zbóż importowanych z Ukrainy.
  - prowadzone są intensywne prace nad poszukiwaniem nowych rynków zbytu w krajach będących potencjalnymi importerami ziarna oraz produktów ich przerobu.

5. W celu poprawy sytuacji dochodowej rolników Polska zabiega na forum UE o podniesienie ceny interwencyjnej zbóż do poziomu zbliżonego do kosztów produkcji tj. ok. 150 euro/t.

2. RYNEK RZEPAKU

Sytuacja popytowo-podażowa

Szacuje się, że w Unii Europejskiej, na skutek niekorzystnych warunków pogodowych, zbiory rzepaku w 2016 r. wyniosły 20,1 mln ton. Wśród wiodących unijnych producentów rzepaku najbardziej zmalały zbiory w Polsce, Wielkiej Brytanii, we Francji i w Niemczech. **W Polsce zbiory rzepaku w 2016 r.** wyniosły 2,2 mln ton, i były **o 17% mniejsze** niż w 2015 r. W pozostałych wymienionych krajach spadek jest szacowany odpowiednio na 26%, 12% i 7%.

Zbiory nasion słonecznika i soi w UE w 2016 r., podobnie jak na świecie, były większe niż w 2015 r. Nie zrekompensowały jednak spadku zbiorów rzepaku. Zbiory ogółu nasion oleistych w Unii Europejskiej w 2016 r. wyniosły 31,5 mln ton, o 4% mniej niż w 2015 r.

W wyniku mniejszych unijnych zasobów rzepaku i zużycia przekraczającego poziom tegorocznej produkcji, w sezonie 2016/2017 przewiduje się wzrost importu tych nasion i ograniczenie eksportu. Jednocześnie ceny rzepaku w UE będą wyższe niż w sezonie poprzednim.

Prognoza areалу zasiewów pod zbiory w 2017 r.

Wyższe niż przed rokiem ceny skupu rzepaku, zwłaszcza w relacji do cen pszenicy zachęcają rolników do zwiększenia areálu jego uprawy. Według oceny IERiGŻ-PIB powierzchnia zasiewów rzepaku ozimego pod zbiory w 2017 r. wynosi 850–880 tys. ha i jest o 13–17% większa w porównaniu z powierzchnią koszoną w 2016 roku. Jeśli straty zimowe i wiosenne będą małe, to zgodnie z prognozą IERiGŻ-PIB areál uprawy rzepaku w 2017 r. może być o 10–12% większy niż w 2016 r., a zbiory – o 18–21% większe.

Z danych IERiGŻ wynika, że powierzchnia uprawy rzepaku w 2017 r. wyniesie 910-930 tys. ha. Plony wyniosą 2,9 t/ha a zbiory 2,6-2,7 mln ton.

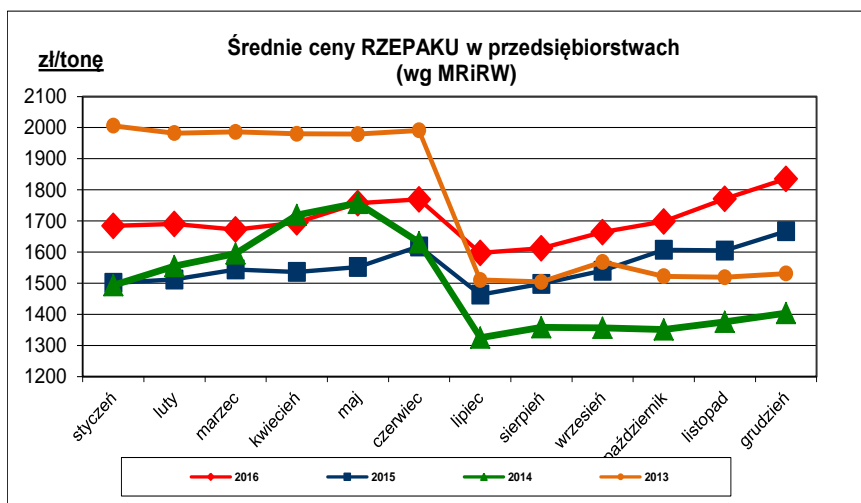
Skup rzepaku w Polsce

Mniejsze zbiory powodują, że skup rzepaku w bieżącym sezonie jest najniższy od 5 lat. Zgodnie z danymi meldunkowymi GUS we wrześniu 2016 r. skupiono 81 tys. ton rzepaku, a w październiku 52 tys. ton, wobec odpowiednio 122 tys. ton i 63 tys. ton w analogicznych miesiącach 2015 r. Łączny skup w okresie od lipca do października br. wyniósł 876 tys. ton i był o 31% mniejszy niż rok wcześniej i o 48% mniejszy od rekordowego w analogicznym okresie 2013 r.

Krajowe ceny zakupu rzepaku

W bieżącym sezonie mniejsza niż przed rokiem podaż nasion rzepaku do skupu przyczyniła się do wzrostu ich cen.

Średnia cena zakupu rzepaku w zakładach tłuszczowych w 2016 roku wyniosła 1 691 zł/tonę i wzrosła o 10% w stosunku do średniej ceny w 2015 r., zaś w stosunku do 2014 roku wzrost ten wyniósł 19%. Średnia cena zakupu rzepaku w grudniu 2016 roku

ukształtowała się na poziomie 1 835 zł/tonę i była o 3,6% wyższa niż miesiąc wcześniej i o 10% wyższa niż w grudniu 2015 roku.

W tygodniu od 2 do 8 stycznia 2017 r. cena zakupu rzepaku wyniosła 1 843 zł/tonę i była o ok. 0,8% niższa niż tydzień wcześniej i o 10% wyższa niż w analogicznym tygodniu poprzedniego roku.

Od początku sezonu skupowego tj. od 4 lipca 2016 roku do końca 2016 r. skupiono (wg danych MRiRW – dotyczy podmiotów objętych monitoringiem) 1 158 tys. ton rzepaku. Poziom skupu był o ponad 10% mniejszy w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku (kiedy to skupiono 1 294 tys. ton). Natomiast przeciętna cena rzepaku w tym okresie była o ponad 9% wyższa od ceny uzyskanej w poprzednim sezonie.

Handel zagraniczny

Ograniczone zasoby rzepaku przyczyniły się także do znaczącego spadku polskiego eksportu rzepaku i wzrostu importu.

W okresie I-X 2016 roku eksport rzepaku wyniósł 230 tys. ton i był blisko trzykrotnie mniejszy w porównaniu do ok. 880 tys. ton w analogicznym okresie 2015 roku. Nasiona rzepaku eksportowano głównie do Niemiec (211,4 tys. ton) i Czech (17,5 tys. ton).

Do kraju przywieziono 450,7 tys. ton rzepaku (za 193 mln EUR), ponad 2-krotnie więcej niż w analogicznym okresie 2015 r. Wartość importu wzrosła 2 razy, gdyż ceny importowe były niższe o 13% niż przed rokiem i wyniosły 428,2 EUR/t wobec 490,9 EUR/t.

Przyczyn większego importu można upatrywać w mniejszej podaży rzepaku pochodzenia krajowego na rynek.

Rzepak był importowany głównie z Ukrainy (148,3 tys. ton), Czech (74,6 tys. ton) i Niemiec (60,9 tys. ton).

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Ok. 17% spadek zbiorów rzepaku przyczynił się do znaczącego spadku polskiego eksportu rzepaku (blisko 3-razy) i wzrostu importu (2-razy).
2. Kreatorem popytu na olej rzepakowy pozostaje nadal sektor biopaliw.
3. Krajowa produkcja i przetwórstwo rzepaku będą się rozwijać, aczkolwiek dynamika popytu zostanie wyhamowana.
4. W 2016 r. przeciętna cena skupu rzepaku wzrosła i wyniosła 1 691 zł/t, tj. o 9,2% więcej niż w 2015 r. Wyższe ceny skupu, zwłaszcza w relacji do cen pszenicy, zachęciły rolników do zwiększenia areалу jego uprawy pod zbiory w 2017 r.
5. Wyraźnie obniżona produkcja rzepaku na rynku polskim, unijnym i światowym wpłynęła na podwyżki jego cen i mniejszy przerób, co przekłada się na prognozowany wzrost ceny olejów 2017 r.

3. RYNEK CUKRU

Sytuacja popytowo-podażowa

Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych w Polsce w 2016 r. wyniosła ok. 203 tys. ha i była o 17% większa niż przed rokiem. Zwiększenie powierzchni zasiewów było spowodowane wymarzeniem upraw ozimych w niektórych regionach kraju oraz większą kontraktacją cukru pozakawotowego przez koncerny cukrownicze.

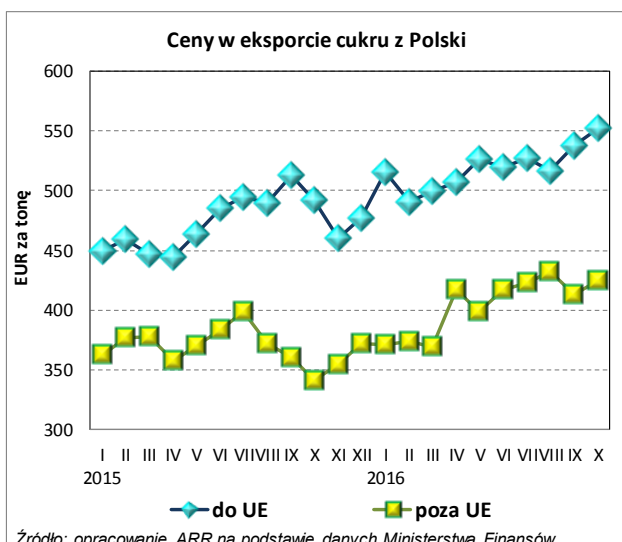
W pierwszych dniach września 2016 r. rozpoczęła się kampania cukrownicza 2016/2017. Wegetacja buraków cukrowych przebiegała w korzystnych warunkach pogodowych i szacuje się, że średnie plony będą wysokie i wyniosą ok. 65 t/ha. Ocenia się, że technologiczny plon cukru wyniesie ok. 10 ton/ha.

Według prognozy KE, produkcja cukru w Polsce w roku gospodarczym 2016/2017 wyniesie 2 101 tys. ton wobec 1 424 tys. ton w roku 2015/2016. Produkcja cukru z bieżącej kampanii zostanie powiększona o cukier przeniesiony z poprzedniego roku gospodarczego – do 2 191 tys. ton. Produkcja będzie znacznie większa od kwoty produkcyjnej (1 405,6 tys. ton) i krajowego zapotrzebowania (1 705 tys. ton).

Handel zagraniczny

W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. z Polski wyeksportowano **373 tys. ton** cukru, o 10% więcej niż przed rokiem. Równocześnie wpływy z eksportu zwiększyły się o 20%, do **178 mln EUR**. Wywóz cukru do UE wyniósł 229 tys. ton, a na rynki krajów trzecich – 144 tys. ton.

W październiku 2016 r. ceny eksportowe cukru uzyskiwane w handlu wewnątrzspółnotowym wynosiły średnio 552 EUR/t i były o 3% wyższe niż we wrześniu oraz o 12% wyższe niż przed rokiem. Ceny cukru uzyskiwane w eksporcie poza Unię Europejską wzrosły o 3% w porównaniu do września 2016 r. i wynosiły średnio 425 EUR/t. Były one o 25% wyższe niż rok wcześniej.

(o wartości **90 mln EUR**). Z podanej ilości 61 tys. ton cukru zakupiono w państwach UE, a 141 tys. ton w krajach trzecich.

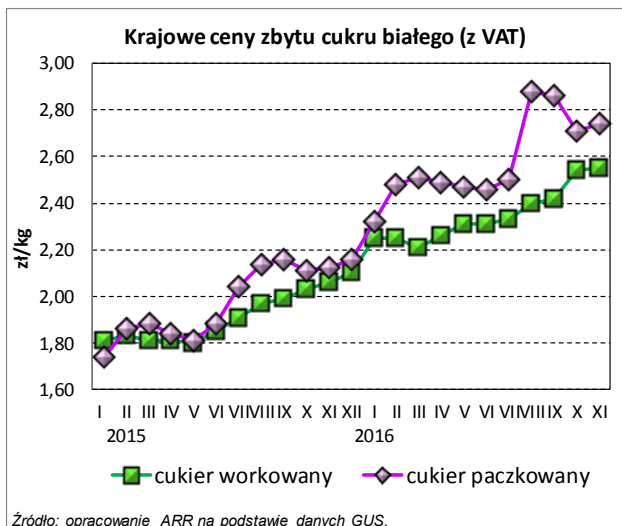
Saldo wymiany handlowej cukrem w okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. było dodatnie i wyniosło 171 tys. ton oraz 88 mln EUR. W porównaniu do analogicznego okresu 2015 r. **zmniejszyło się** ono odpowiednio o 27% i 13%.

Tendencje cenowe

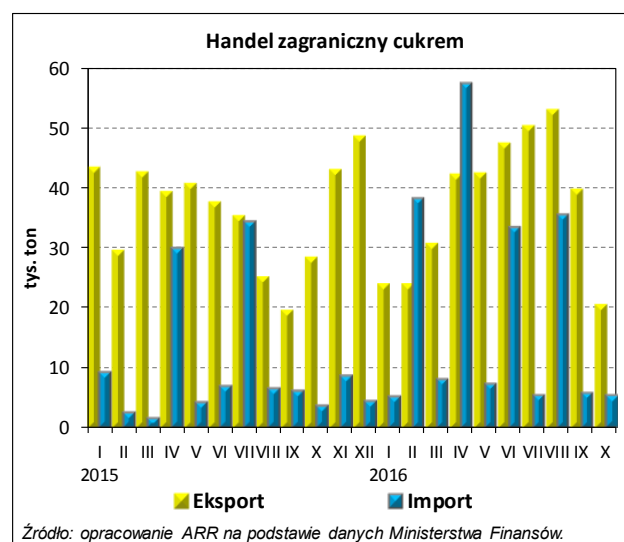
Krajowe ceny cukru

W listopadzie 2016 r. odnotowano dalszy, ale umiarkowany wzrost cen zbytu cukru workowanego. Średnia cena zbytu tego **cukru** w Polsce (według danych GUS) ukształtowała się na poziomie **2,55 zł/kg (z VAT)**, o 0,4% wyższym niż w październiku. Po obniżce cen we wrześniu i październiku, w listopadzie 2016 r. **cukier paczkowany** zdrożał o 1%, do **2,74 zł/kg (z VAT)**.

W odniesieniu do cen sprzed roku cukier workowany był droższy o 24%, a cukier paczkowany o 29% droższy.

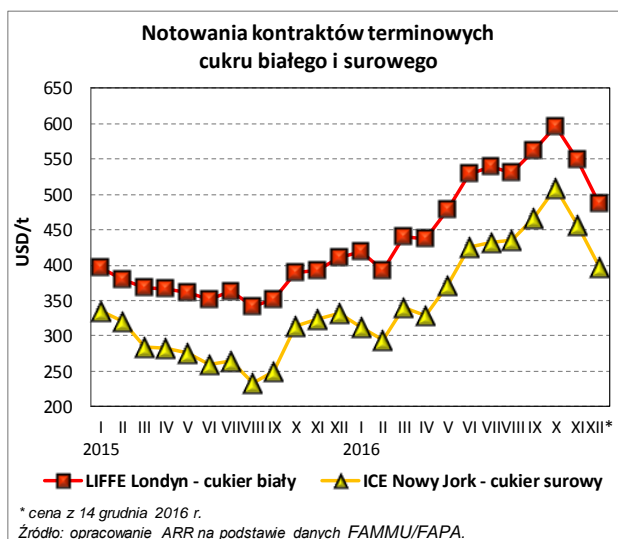

Ograniczona podaż cukru z produkcji krajowej z kampanii 2015/2016 oraz stosunkowo wysoki poziom cen zbytu skutkowały wyższym niż przed rokiem importem cukru. W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. **do Polski zaimportowano 202 tys. ton** cukru

Ceny cukru na giełdach światowych

W pierwszej połowie grudnia 2016 r. odnotowano dalszy spadek cen cukru na monitorowanych giełdach światowych. Było to związane ze zwiększonym eksportem cukru z Brazylii oraz z dużą jego produkcją na rynku unijnym.

Na giełdzie LIFFE w Londynie średnia cena cukru białego (notowanego w trzymiesięcznym kontrakcie terminowym nr 5) w notowaniu z dnia 14 grudnia 2016 r. wyniosła **486 USD/t** (2 029 zł/t) i była o 17% niższa niż przed miesiącem, ale o 19% wyższa niż rok wcześniej.

Podobną dynamikę zmian odnotowano w przypadku cen **cukru surowego** na giełdzie IntercontinentalExchange (ICE) w Nowym Jorku (w trzymiesięcznym kontrakcie terminowym nr 11). Ceny cukru surowego w połowie grudnia 2016 r. były

notowane na poziomie **398 USD/t** (1 660 zł/t), o 18% niższym niż cztery tygodnie wcześniej, ale o 20% wyższym niż przed rokiem.

Buraki cukrowe są kontraktowane po minimalnej cenie skupu 26,29 EUR/tonę. Poziom cen skupu będzie uzależniony także od cen cukru w kraju. W przypadku cen cukru wyższych od ceny referencyjnej (404,4 EUR/tonę) koncerny cukrownicze będą mogły podnieść plantatorom ceny skupu (podział wartości ze sprzedaży cukru).

Perspektywa zniesienia kwotowania produkcji cukru od 1 października 2017 roku, toczące się negocjacje UE w zakresie liberalizacji handlu z krajami trzecimi oraz koniunktura na rynku światowym to główne czynniki mające wpływ na rozwój sytuacji rynkowej na tym rynku. Należy się spodziewać, że zniesienie kwotowania produkcji cukru silnie zwiększy konkurencję pomiędzy producentami cukru w UE. Istniejące już kontyngenty na import cukru z krajów trzecich stwarzają dodatkową presję na obniżanie cen cukru.

Pomimo wnioskowania na forum UE, **utrzymanie kwotowania produkcji cukru** jako instrumentu stabilizującego sytuację na tym rynku **jest mało realne**. Stąd też istotnego znaczenia nabiera zacieśnianie współpracy pomiędzy plantatorami a producentami cukru oraz funkcjonujące na rynku cukru umowy kontraktacyjne na dostarczanie buraków cukrowych oraz porozumienia branżowe.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Korzystna kampania cukrownicza 2016/2017 zaowocuje produkcją cukru na poziomie ponad 2,1 mln ton, tj. ok. 0,5 mln wyższym niż krajowe zapotrzebowanie.
2. Zniesienie kwotowania produkcji cukru stworzy presję na obniżanie cen cukru.
3. Scenariusze rozwoju sektora cukru po zniesieniu kwotowania tj. po 30.09. 2017 r.

Analizę sytuacji krajowego sektora cukrowniczego po zniesieniu kwot produkcyjnych opracowano na podstawie raportu Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB „Sytuacja polskiego i unijnego sektora cukrowniczego po zniesieniu kwot produkcyjnych”, w

którym przedstawiono trzy możliwe scenariusze rozwoju sytuacji podaży-popytu w Polsce w zależności od koniunktury i poziomu cen na światowym rynku cukru.

- a) Scenariusz I – wariant optymistyczny oznaczający pełne wykorzystanie potencjału krajowego sektora cukrowniczego

W scenariuszu tym przyjęto następujące założenia:

- ceny cukru na świecie długoterminowo wykażą tendencję wzrostową i w przypadku cukru białego wyniosą przeciętnie około 550 USD/tonę,
- krajowe zużycie cukru wyniesie około 1,75 mln ton.

W warunkach dobrej koniunktury możliwy jest rozwój krajowego sektora cukrowniczego. Przy przyjętych powyższych założeniach w 2020 r.:

- powierzchnia uprawy buraków cukrowych w Polsce może wzrosnąć do 220 tys. ha,
- krajowa produkcja cukru może wynieść około 2,05 mln ton,
- eksport cukru z Polski może wynieść około 0,5 mln ton, a import do Polski – około 0,2 mln ton.

W konsekwencji krajowa branża cukrownicza może zostać dużym eksporterem netto.

- b) Scenariusz II – wariant „status quo” oznaczający krajową produkcję cukru na średnim poziomie sprzed reformy

W scenariuszu tym przyjęto następujące założenia:

- światowe ceny cukru będą się kształtowały w granicach cen notowanych w latach 2014–2015, a w efekcie ceny cukru w UE będą oscylowały wokół ceny referencyjnej (około 400 EUR/tonę),
- krajowe zużycie cukru wyniesie około 1,75 mln ton.

W przewidzianej w tym wariantcie sytuacji produkcja cukru będzie możliwa tylko w efektywnych cukrowniach. Zdaniem ekspertów IERiGŻ – PIB istnieje prawdopodobieństwo, że koncerny cukrownicze z kapitałem zagranicznym mogą wyłączyć z produkcji nieefektywne cukrownie w Polsce (w strukturach tych koncernów funkcjonuje 11 krajowych cukrowni). Z produkcji może zostać wyłączonych 3–6 cukrowni, głównie w południowej części kraju. Rejony plantacyjne tych zakładów zostaną częściowo przejęte przez efektywne cukrownie. W konsekwencji przy przyjętych powyższych założeniach w 2020 r.:

- powierzchnia uprawy buraków cukrowych w Polsce może wynieść około 190 tys. ha,
- krajowa produkcja cukru może wynieść około 1,8 mln ton,
  - eksport z Polski może się kształtować na poziomie około 0,3 mln ton, a import do Polski – około 0,25 mln ton.

- c) Scenariusz III – wariant pesymistyczny oznaczający ograniczenie produkcji cukru w Polsce poniżej krajowego zużycia

W scenariuszu tym przyjęto następujące założenia:

- na rynkach światowych będą bardzo niskie ceny cukru, a w efekcie prawdopodobny jest spadek cen w UE,
- ceny skupu buraków będą niższe od aktualnie obowiązującej ceny minimalnej (26,29 EUR/tonę),

- krajowe zużycie cukru wyniesie około 1,75 mln ton.

W takich uwarunkowaniach cenowych znacząco pogorszy się rentowność przemysłu cukrowniczego i koncerny cukrownicze z kapitałem zagranicznym mogą wyłączać z produkcji krajowe zakłady oraz rejony plantacyjne. Spadek dochodowości uprawy buraków cukrowych spowoduje, że plantatorzy zaczną poszukiwać innych, bardziej dochodowych kierunków produkcji roślinnej.

Jest to bardzo niekorzystny scenariusz dla branży cukrowniczej i całego sektora żywnościowego w Polsce. W wyniku utrzymującej się dekonunktury oraz niewielkich możliwości wsparcia mogą nastąpić bardzo głębokie zmiany strukturalne w cukrownictwie.

W Polsce (według IERiGŻ – PIB) prawdopodobnie może zostać wyłączonych z produkcji 6–8 cukrowni. Zagraniczne koncerny cukrownicze mogą skoncentrować produkcję cukru w najbardziej efektywnych regionach UE-15, w tym w Niemczech, gdyż tamtejszy przemysł cukrowniczy dysponuje potencjałem wzrostu produkcji. Duża część niemieckiej produkcji będzie mogła być sprzedawana w innych krajach członkowskich UE. Jeden z zagranicznych koncernów cukrowniczych w swoich zakładach w Polsce może specjalizować się w rafinacji cukru surowego.

W rezultacie w przypadku tego pesymistycznego wariantu w 2020 r.:

- powierzchnia uprawy buraków cukrowych w Polsce może zostać ograniczona do 140 tys. ha,
- krajowa produkcja cukru może zmaleć do około 1,35 mln ton,
- eksport cukru z Polski może się zmniejszyć do około 0,1 mln ton i konieczny będzie duży import do Polski (około 0,5 mln ton).

W konsekwencji nastąpią znaczące i niekorzystne zmiany w bilansie rynkowym. Polska może się stać dużym importerem netto. Zmniejszenie powierzchni uprawy buraków cukrowych i wyłączenie z produkcji części zakładów będzie miało niepożądane skutki społeczne i środowiskowe.

Biorąc pod uwagę biologiczno-techniczny charakter produkcji cukru oraz dłuższy okres reakcji na zmiany cen poprzez ograniczanie lub zwiększanie areału uprawy, po zniesieniu kwotowania można spodziewać się większych niż dotychczas wahań cen cukru i surowca buraczanego. Tak więc najbardziej prawdopodobne jest występowanie cyklicznych zmian na światowym rynku cukru, a w konsekwencji w perspektywie długoterminowej przedstawione warianty mogą występować naprzemiennie.

4. RYNEK OWOCÓW I WARZYW

Szacunek zbiorów owoców w 2016 r.

Wg informacji sygnałnej GUS „Wynikowy szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych w 2016 r.” z dnia 21 grudnia 2016 r. **tegoroczne zbiory owoców** z drzew są szacowane **na rekordowym** poziomie ok. 4,1 mln ton, tj. o około 13% wyższym niż w 2015 r. i nieco wyższym od poprzedniego szacunku.

Zbiory jabłek oszacowano na ponad 3,6 mln ton, tj. o około 14% więcej od zbiorów ubiegłorocznych.

Zbiory gruszek ocenia się na ponad 80 tys. ton, natomiast zbiory śliwek wyniosą około 110 tys. ton.

Zbiory wiśni szacuje się na poziomie 195 tys. ton, pomimo pozostawienia na drzewach znacznej ilości owoców. Tegoroczne plony wiśni były wyjątkowo wysokie, ale z przyczyn ekonomicznych nie wszystkie owoce zostały zebrane.

Zbiory czereśni szacuje się na rekordowym poziomie ok. 54 tys. ton.

Przewiduje się, że łączne zbiory pozostałych gatunków owoców z drzew (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich) będą zbliżone do ubiegłorocznych i wyniosą ok. 21 tys. ton.

Łączną produkcję zebraną owoców jagodowych szacuje się na niespełna 0,6 mln t, tj. o około 10% więcej od produkcji z 2015 r. Spośród owoców jagodowych, jedynie dla truskawek przewiduje się spadek produkcji w porównaniu do poprzedniego sezonu zbiorów.

Zbiory truskawek gruntowych ogółem w 2016 r. zostały ocenione na blisko 197 tys. ton i były mniejsze od uzyskanych w 2015 r., co było spowodowane niezbyt korzystnymi warunkami wegetacji.

Produkcję porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) ocenia się na ok. 166 tys. ton (tj. na poziomie nieco wyższym od ubiegłorocznego). Z powodu niskiej opłacalności zbytu porzeczek czarnych, część owoców tego gatunku nie została zebrana. Pomimo to nadal obserwuje się wzrost powierzchni ich uprawy.

Tegoroczna produkcja malin jest szacowana na ponad 125 tys. ton, tj. o ponad 50% więcej od bardzo słabej produkcji w ubiegłym roku i na poziomie nieznacznie niższym od zbiorów z 2014 r. W ostatnich latach notuje się nowe nasadzenia malin, co przyczynia się do osiągnięcia coraz większej produkcji tych owoców. W 2016 r. zbiory mogły być rekordowo wysokie, jednak plantacje były osłabione w wyniku suszy w 2015 r., a plonowanie maliny jesiennej zostało ograniczone przez choroby wirusowe i mniej korzystne warunki w końcowej fazie zbiorów.

W bieżącym roku zbiory agrestu oszacowano, podobnie jak w ubiegłym roku, na około 12 tys. ton.

Produkcja pozostałych owoców z krzewów owocowych została oceniona na ok. 70 tys. ton, to jest na poziomie około 13% wyższym od ubiegłorocznego.

Ceny owoców

Cena jabłek deserowych z tegorocznych zbiorów wyniosła 0,91 zł/kg i była o 0,9% niższa w porównaniu do poprzedniego tygodnia i o 16,2% niższa od ceny z tego samego okresu w 2016 r.

Ceny gruszek (2,63 zł/kg) są wyższe zarówno od cen z poprzedniego tygodnia, jak i od cen zanotowanych w tym samym okresie 2016 r. odpowiednio 3% i 8,6%.

Ceny płacone producentom za owoce (w zł/kg) wg ostatnich notowań (w nawiasach podano analogiczne okresy w 2016 roku)

Gatunki	09-10.01.2017 (2016)	02-03.01.2017 (2016)
<i>Na rynek owoców świeżych¹</i>		
Jabłka deserowe	0,91 (1,09)	0,92 (1,08)
Gruszki	2,63 (2,42)	2,55 (2,42)
<i>Do przetwórstwa²</i>		
Jabłka do przetwórstwa	(-)	0,34 (-)

¹) notowania w spółdzielniach ogrodniczych, ²) notowania w zakładach przetwórczych, cena *loco* zakład

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Szacunek zbiorów warzyw w 2016 r.

Na obecnym etapie wegetacji łączną produkcję warzyw gruntowych ogółem szacuje się na poziomie 4,5 mln ton, tj. o ok. 18% wyższym od produkcji z 2015 r. Wzrost produkcji warzyw gruntowych wynikał ze zdecydowanie bardziej korzystnych warunków w porównaniu do 2015 r. Największy wzrost zbiorów zanotowano dla ogórków oraz dla warzyw kapustnych i korzeniowych, a także dla warzyw z grupy pozostałe ze względu na zwiększenie powierzchni ich uprawy.

Produkcję kapusty ocenia się na ponad 1030 tys. ton, a kalafiorów na około 240 tys. ton, przy czym w wielu rejonach problemem były szkodniki warzyw kapustnych.

Zbiory marchwi jadalnej zostały oszacowane na poziomie około 800 tys. ton, a buraków ćwikłowych na blisko 350 tys. ton.

Produkcję cebuli przewiduje się na poziomie 630 tys. ton.

Zbiory ogórków szacuje się na ponad 265 tys. ton, a pomidorów na ponad 260 tys. ton.

Produkcję pozostałych gatunków warzyw¹ łącznie szacuje się na poziomie zdecydowanie wyższym od ubiegłorocznego, tj. na ponad 900 tys. ton.

Wg IERiGŻ-PIB zbiory warzyw spod osłon w 2016 r. wyniosły 1015 tys. ton i były wyższe niż w 2015 r. (1002,3 tys. ton), w tym zbiory pomidorów wzrosły do poziomu 570 tys. ton wobec 553,2 tys. ton w 2015 r., natomiast zbiory ogórków spadły i wyniosły 263 tys. ton wobec 266,7 tys. ton w 2015 r. Zbiory pozostałych warzyw, tj. papryki, sałaty i rzodkiewki, utrzymywały się na poziomie 182,0 tys. ton.

Zbiory pieczarek były niewiele wyższe niż w 2015 r. i wyniosły 320 tys. ton.

¹ Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Ceny warzyw

Aktualnie ceny większości warzyw są niższe niż w ubiegłym roku.

Cena kapusty białej wyniosła 0,35 zł/kg i była o 19,8% wyższa od cen z poprzedniego tygodnia. Zanotowana cena była o 60,5% niższa od cen notowanych w analogicznym okresie 2016 r.

Cena kapusty pekińskiej wzrosła o 20% w porównaniu do ubiegłego tygodnia i wyniosła 1,50 zł/szt. Cena ta była o ponad 26,8% niższa w porównaniu do ceny z analogicznego okresu 2016 r.

Cena brukselki na poziomie 4,46 zł/kg była o 4,2% niższa od cen notowanych w poprzednim tygodniu, ale o 55,6% wyższa od cen zanotowanych w tym samym okresie 2016 r.

Ceny cebuli wynoszące 0,53 zł/kg wzrosły o 9,4% w porównaniu do cen z poprzedniego tygodnia. Zanotowane ceny były o ok. 41% niższe względem cen notowanych w tym samym tygodniu w 2016 r.

Cena marchwi wyniosła 0,51 zł/kg i była o 1,4% niższa w porównaniu do cen z poprzedniego tygodnia. Cena ta była także o 54,6% niższa od ceny zanotowanej w analogicznym okresie 2016 r.

Cena selerów, wynosząca 1,14 zł/kg, była o 8% wyższa od ceny zanotowanej w poprzednim tygodniu i o blisko 43% niższa od ceny z analogicznego okresu 2016 r.

Ceny pietruszki wynoszące 1,16 zł/kg były niższe zarówno od cen z poprzedniego tygodnia, jak i od cen zanotowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku odpowiednio o 5,7% i 63,3%.

Cena pieczarek wyniosła 5,56 zł/kg i była o 6,6% niższa od cen z poprzedniego tygodnia i o 12,6% wyższa od cen zanotowanych w tym samym okresie 2016 r.

Ceny ziemniaków spadły o 3,4% w porównaniu do poprzedniego tygodnia i osiągnęły poziom 0,36 zł/kg, ceny te były o 37% niższe od cen zanotowanych w tym samym okresie 2016 r.

**Ceny płacone producentom za warzywa (w zł/kg) wg ostatnich notowań
(w nawiasach podano analogiczne okresy w 2016 roku)**

Gatunki	09-10.01.2017 (2016)	02-03.01.2017 (2016)
<i>Na rynek warzyw świeżych¹</i>		
Kapusta biała	0,35 (0,88)	0,29 (0,88)
Brukselka	4,46 (2,87)	4,66 (2,87)
Cebula	0,53 (0,89)	0,48 (0,91)
Marchew	0,51 (1,13)	0,52 (1,13)
Selery	1,14 (2,00)	1,06 (2,06)
Kapusta pekińska ^a	1,50 (2,05)	1,25 (2,20)
Pietruszka	1,16 (3,15)	1,23 (3,04)
Ziemniaki	0,36 (0,57)	0,37 (0,57)
Pieczarki	5,56 (4,94)	5,96 (4,80)

¹) notowania w spółdzielniach ogrodniczych, ²) notowania w zakładach przetwórczych, cena *loco* zakład

a) cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Handel i nowe rynki zbytu dla jabłek

Handel w okresie I-X 2016 r.

Eksport jabłek wyniósł 907 tys. ton (+ 10%) i 265 mln EUR (+2%), w tym do UE – 301 tys. ton i krajów trzecich - 606 tys. ton.

Główne kierunki eksportu do UE: Rumunia (58 tys. ton), Niemcy (47 tys. ton), Czechy (32 tys. ton), Litwa (28 tys. ton). Główne kierunki eksportu do krajów trzecich: Białoruś (436 tys. ton), Kazachstan (49 tys. ton), Serbia (37 tys. ton), Ukraina (26 tys. ton), Egipt (23 tys. ton).

Nowo otwartymi rynkami dla polskich jabłek są Chiny, Wietnam i Indie.

Eksport jabłek deserowych na rynek chiński jest niewielki, ale rośnie. W 2015 r. do Chin, w ramach działań promocyjnych, wywieziono 1,2 ton jabłek wobec 0,5 tony w 2014 r. W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. wyeksportowano 1 tonę jabłek, podczas gdy w tym samym okresie 2015 r. eksport jabłek nie był realizowany.

W odniesieniu do krajów Azji i Afryki, w których ARR promowała polskie jabłka, w 2015 r. znacząco wzrósł eksport tych owoców do Algierii, Indii oraz Wietnamu i wyniósł odpowiednio 2,7 tys. ton, 1,2 tys. ton i 1 tys. ton. W ciągu dziesięciu miesięcy 2016 r. eksport do tych krajów był większy niż w całym 2015 r. (odpowiednio o 2%, 33% i 4,5 razy).

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. W 2016 r. odnotowano wzrost produkcji wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych oraz rekordowe zbiory owoców.

2. Ceny skupu niemal wszystkich warzyw gruntowych są niższe niż ubiegłorocznych zbiorach.
3. W 2016 r. spośród owoców deserowych wyższe niż w 2015 roku były tylko ceny skupu czereśni i truskawek. W grupie owoców kierowanych do przetwórstwa wzrosły ceny truskawek, porzeczek czerwonych i czarnych, a spadły ceny skupu wiśni, śliwek, agrestu i aronii.
4. Niższe były ceny skupu malin odmian jesiennych. Średnie ceny malin były ponad 30% niższe od rekordowo wysokich w 2015 r. Pomimo to produkcja malin pozostała opłacalna.
5. W 2016 r. w wyniku wzrostu cen opłacalna była produkcja truskawek. Nieopłacalna była produkcja wiśni (trzeci rok z rzędu) oraz porzeczek czarnych (czwarty rok z rzędu). Opłacalna pozostała produkcja porzeczek czerwonych.
6. W związku z kontynuacją wprowadzonego przez władze Federacji Rosyjskiej w 2014 r. zakazu przywozu z państw UE owoców i warzyw na krajowym rynku jabłek deserowych utrzymuje się sytuacja kryzysowa. Wobec wzrostu zbiorów jabłek o ok. 12-15% w porównaniu z rekordowymi zbiorami uzyskanymi w 2015 r., skutkującego zwiększeniem presji na obniżenie cen, sytuacja ta nasiliła się. W przypadku wielu gospodarstw sadowniczych produkcja jabłek w sezonie 2016/17 może okazać się nieopłacalna (niższe będą w sezonie 2016/17 ceny skupu jabłek).
7. Jesienią 2016 r. w Polsce uruchomiony został mechanizm tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej. Mechanizm ten ma na celu ograniczenie podaży owoców i warzyw do poziomu, który umożliwi ustabilizowanie rynku tych produktów. W ramach ww. mechanizmu polscy producenci owoców i warzyw mogą uzyskać pomoc za wycofanie łącznie 102,4 tys. ton owoców i warzyw z czego 90,4 tys. ton jabłek i gruszek.
8. Do dnia 30 grudnia 2016 r. przeprowadzono operacje obejmujące 42,7 tys. t wycofywanych z rynku owoców i warzyw, tj. 41,7% łącznej możliwej do wykorzystania przez Polskę puli.

II. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

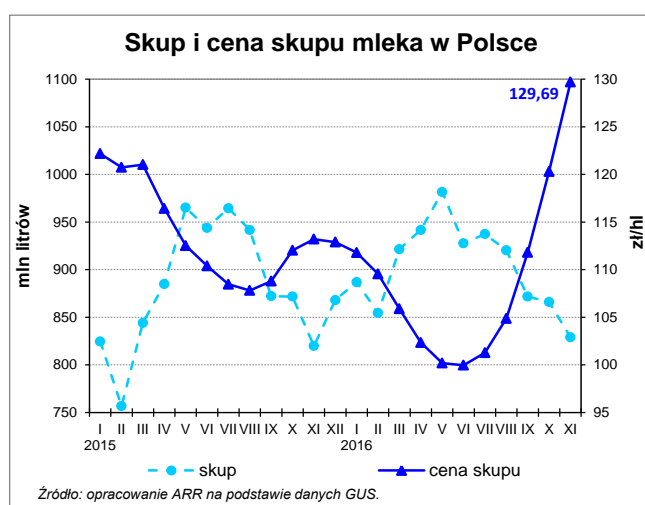
1. RYNEK MLEKA

Sytuacja popytowo-podażowa

Mleko surowe

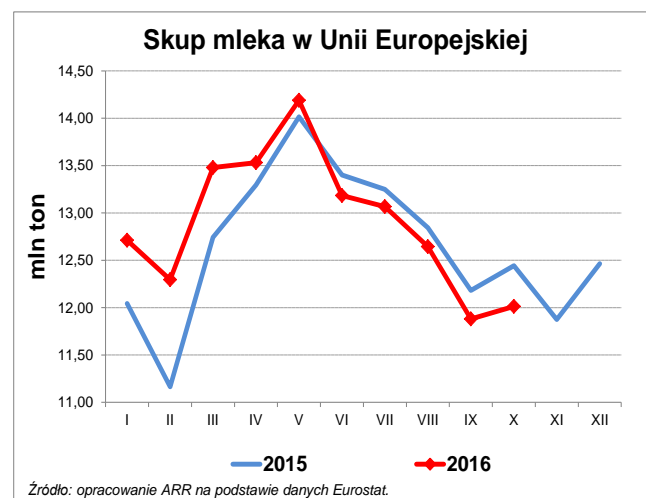
Skup

W Polsce w 2016 r. dynamika wzrostu dostaw mleka do skupu ulegała ograniczeniu. W okresie styczeń–listopad 2016 r. krajowi producenci dostarczyli do podmiotów skupujących 9,9 mld litrów mleka, o 2,3% więcej niż rok wcześniej, podczas gdy w pierwszym półroczu 2016 r. dostawy surowca były większe niż w porównywalnym okresie 2015 r. o 5,1%.

W Unii Europejskiej podaż mleka do skupu, po dynamicznym wzroście w pierwszych pięciu miesiącach 2016 r., od czerwca 2016 r. utrzymywała się na poziomie niższym niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego.

Jednak według dostępnych danych KE w okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. skupiono prawie **130 mln ton mleka**, o 1,2% więcej niż w tym samym okresie 2015 r.

Ceny

Na skutek utrzymującej się do połowy 2016 r. dekoniunktury na światowym rynku mleka ceny zbytu produktów mleczarskich, a w konsekwencji ceny skupu mleka wykazywały tendencje spadkowe. Dopiero w drugiej połowie roku wraz z ożywieniem popytu na produkty mleczarskie (szczególnie ze strony Chin) odnotowano wzrost cen.

W Polsce ceny skupu mleka rosły od lipca 2016 r. W listopadzie 2016 r. wg danych ZSRIR podmioty skupujące za surowiec płaciły przeciętnie **130,00 zł/100kg**. Był to poziom o 6,6% wyższy niż w poprzednim miesiącu i o 11,6% wyższy niż w listopadzie 2015 r. Najwyższą cenę za mleko uzyskiwali producenci z województwa lubelskiego 141,44 zł/100kg (o 8,8% wyższą od średniej krajowej), a najniższą z województwa małopolskiego – 108,97 zł/100kg (o 16,8% niższą od średniej).

Produkty mleczarskie

Produkcja krajowa

W 2016 r. krajowi wytwórcy zwiększyli produkcję serów, masła i mleka płynnego.

W okresie styczeń–listopad 2016 r. (według danych GUS) wyprodukowano **405 tys. ton serów niedojrzewających i twarogów**, i **289 tys. ton serów podpuszczkowych dojrzewających**, odpowiednio o 5% i 4% więcej niż w tym samym okresie 2015 r.

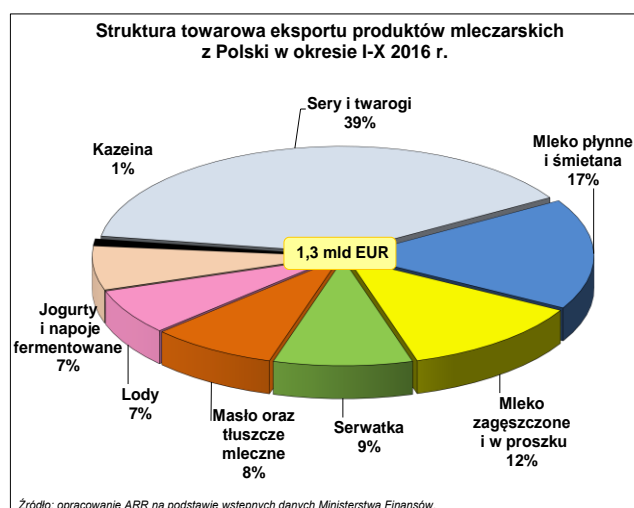
Produkcja masła do sierpnia 2016 r. utrzymywała się na poziomie wyższym niż w rok wcześniej, ale w kolejnych miesiącach była ograniczana. Jednak łącznie w okresie jedenastu miesięcy 2016 r. osiągnęła ona poziom **185 tys. ton**, o 7% wyższy niż w porównywalnym okresie 2015 r.

Produkcja mleka płynnego (łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji) ukształtowała się na poziomie **2,9 mln ton**, o 5% wyższym niż rok wcześniej.

Ograniczono natomiast produkcję mleka w proszku. W okresie styczeń–listopad 2016 r. produkcja **odtłuszczonego mleka w proszku** była o około 2% mniejsza niż rok wcześniej i wyniosła **144 tys. ton**. **Pełnego mleka w proszku** wyprodukowano **32 tys. ton**, o 11% mniej niż w okresie jedenastu miesięcy 2015 r.

Handel zagraniczny

W strukturze towarowej polskiego wywozu dominującą pozycję zajmują **ser i twarogi**. W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. wpływy uzyskane eksportu tej grupy asortymentowej osiągnęły 497 mln EUR i były nieznacznie większe (o 0,5%) niż w tym samym okresie 2015 r. Największym zainteresowaniem importerów cieszą się **ser podpuszczkowe dojrzewające**, których wywieziono za 342 mln EUR. Uznanie poza granicami naszego kraju zdobywają także **ser niedojrzewające** (wywóz o wartości 156 mln EUR).

Na skutek ograniczonego światowego popytu na mleko w proszku oraz spadku cen uzyskiwanych w eksporcie, na poziomie znacząco niższym niż w 2015 r. utrzymywał się wywóz **mleka w proszku**. W efekcie udział tej grupy w wartości wywozu produktów mleczarskich wyniósł 12% wobec 17% w okresie styczeń–październik 2015 r. Wpływy uzyskane z eksportu **mleka w proszku** w okresie jedenastu miesięcy 2016 r. ukształtowały

się na poziomie **157 mln EUR** i były o 35% mniejsze niż rok wcześniej. Tradycyjnie przedmiotem eksportu było głównie odtłuszczone mleko w proszku (około 80% wartości wywozu mleka w proszku).

W 2016 r. więcej niż rok wcześniej wyeksportowano **masła** oraz **mleka płynnego**. W okresie styczeń–październik 2016 r. wartość wywozu **masła** wyniosła **107 mln EUR** i była o 5%

większa niż rok wcześniej. Wpływy z eksportu **mleka płynnego** obniżyły się natomiast o 4%, do **215 mln EUR**.

Ogółem wpływy uzyskane z eksportu mleka i jego przetworów w okresie styczeń–październik 2016 r. wyniosły **1,3 mld EUR** i były o 8% mniejsze niż rok wcześniej, jednak dynamika spadku w drugiej połowie roku była mniejsza niż w pierwszej (o 12%). W 2016 r. wzrósł natomiast **import produktów mleczarskich**. W ciągu dziesięciu miesięcy do kraju sprowadzono artykuły o wartości **0,7 mld EUR**, o 10% większej niż w okresie styczeń–październik 2015 r. **Wartościowe saldo** pozostało dodatnie, ale było o prawie ¼ mniejsze niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie **0,6 mld EUR**.

Działania wspierające rynek mleka podjęte w 2016 r.

- zakupy interwencyjne OMP

Obserwowana od połowy 2016 r. poprawa sytuacji rynkowej wpłynęła na stopniowy spadek ilości OMP oferowanego na zapasy interwencyjne UE. W okresie od połowy września 2016 r. do końca 2016 r. ceny rynkowe tego produktu uzyskały na tyle wysoki poziom, że zainteresowanie unijnych przedsiębiorców tą formą wsparcia zmalało do zera. Łącznie w 2016 r. wolumen OMP zgłoszony do interwencji osiągnął rekordowo wysoki poziom 334,6 tys. ton, z czego w Polsce na interwencyjny zakup zgłoszono 35,3 tys. ton OMP (10,1%). Na koniec listopada 2016 r. w polskich magazynach na zapasach interwencyjnych znajdowało się po uwzględnieniu skupu z 2015 r. łącznie 35,9 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku.

- prywatne przechowywanie OMP

Realizację mechanizmu dopłat przedłużono do końca lutego 2017 r. W 2016 r. do prywatnego przechowywania w UE w ramach wszystkich dostępnych okresów dopłat zaoferowano łącznie 89,2 tys. ton OMP, z czego w Polsce 3,4 tys. ton (3,8%)

- prywatne przechowywanie masła

W 2016 r. do prywatnego przechowywania w UE zaoferowano łącznie 143,6 tys. ton masła, z czego w Polsce 4,3 tys. ton (ok. 3%). Inaczej niż w przypadku OMP, realizacji dopłat do prywatnego przechowywania masła nie przedłużono na 2017 r.

- pomoc KE na ograniczenie produkcji mleka

W 2016 r. Komisja Europejska uruchomiła pomoc dla unijnych producentów mleka, którzy dobrowolnie ograniczą produkcję mleka krowiego. Kwotę przewidzianą dla całej UE ustalono na poziomie 150 mln EUR, a wsparcie wyniesie 14 EUR za 100 kg mleka w odniesieniu do różnicy między ilością mleka dostarczonego w okresie referencyjnym a ilością mleka dostarczonego w okresie redukcji .

W Polsce na I okres ograniczenia dostaw mleka (tj. czwarty kwartał 2016 r.) ARR pozytywnie zweryfikowała 3,8 tys. wniosków. Producenci mleka krowiego, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane, w okresie referencyjnym (październik–grudzień 2016 r.) do podmiotów skupujących dostarczyli 186,6 mln kg mleka krowiego, a łączne ograniczenie dostaw w czwartym kwartale 2016 r. zadeklarowali na poziomie 53,3 mln kg.

W Polsce do udzielenia pomocy na I lub II okres ograniczenia produkcji mleka krowiego zakwalifikowano łącznie 4,5 tys. producentów (co stanowi około 8% wnioskodawców w całej UE), a dopuszczona **wielkość ograniczenia wyniosła 54,4 mln kg (5% łącznego ograniczenia w UE)**.

- sprzedaż OMP z zapasów interwencyjnych

W listopadzie 2016 r. sytuacja na rynku mleka i jego przetworów została oceniona jako na tyle dobra, że przyjęto rozporządzenie o rozpoczęciu sprzedaży OMP z zapasów interwencyjnych UE. (*Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/2080 z dnia 25 listopada 2016 r. otwierające sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku w drodze procedury przetargowej*). Dotychczas w ramach tej procedury zostały przeprowadzone dwa przetargi. W pierwszym przyjęto oferty na sprzedaż 40 ton po cenie minimalnej 215,10 EUR/100kg, w drugim wszystkie oferty odrzucono. Termin złożenia ofert w ramach 3. przetargu upływa w dniu 17 stycznia 2017 r.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. W II półroczu 2016 r. w Polsce dynamika wzrostu dostaw mleka do skupu ulegała ograniczeniu, w Unii Europejskiej podaż mleka do skupu także spadła. Jest to m.in. wynikiem poprawy koniunktury na rynku światowym oraz wprowadzonego przez KE mechanizmu ograniczania produkcji mleka.
2. Skutkiem powyższego obserwowany był wzrost krajowych cen skupu mleka oraz brak zainteresowania zakupami interwencyjnymi OMP w IV kw. ub. r.
3. W 2016 r. wzrosła produkcja serów, masła i mleka płynnego, spadła natomiast mleka w proszku - na skutek ograniczonego światowego popytu na mleko w proszku oraz spadku cen uzyskiwanych w eksporcie.
4. Krajowy rynek mleka i produktów mleczarskich jest silnie powiązany z rynkiem światowym. Ceny masła u głównych światowych eksporterów wykazują tendencję wzrostową. Podobnie mleko w proszku. Należy zatem oczekiwać odwrócenia trendu na rynku mleka w proszku.

2. RYNEK MIĘSA

W krajowym skupie żywca rzeźnego utrzymuje się tendencja wzrostowa. W listopadzie 2016 r. (według GUS) skupiono 400 tys. ton żywca, o 1% więcej niż w poprzednim miesiącu i o 13% więcej niż w listopadzie 2015 r. Ogółem w okresie jedenastu miesięcy 2016 r. krajowy skup żywca rzeźnego wyniósł 4,9 mln ton i był o 6% większy niż w analogicznym okresie 2015 r.

RYNEK WIEPRZOWINY

Pogłowie świń

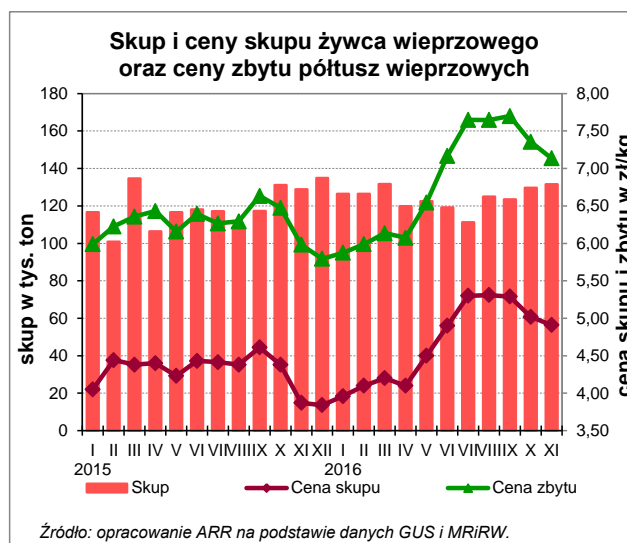
Niekorzystna sytuacja na rynku wieprzowiny wpłynęła na dalszy, **rekordowy spadek pogłowia świń w Polsce**, które w czerwcu 2016 r. było niższe o 1 400,4 tys. sztuk (12%) od

stanu notowanego w analogicznym okresie 2015 r. Wg danych GUS w czerwcu 2016 r. pogłowie świń wynosiło 10 239,4 tys. sztuk. **Liczba loch na chów zmniejszyła się o 15,8%, w tym macior próśnych spadła o 92,7 tys. sztuk, tj. o 14,5%.**

Skup świń

W listopadzie 2016 r. (według GUS) do skupu dostarczono 132 tys. ton żywca wieprzowego, o 1% więcej niż w miesiąc wcześniej i o 2% więcej niż w listopadzie 2015 r.

Ogółem w okresie styczeń–listopad 2016 r. krajowe podmioty skupiły 1,7 mln ton żywca wieprzowego, o 1,5% więcej niż w tym samym okresie 2015 r.

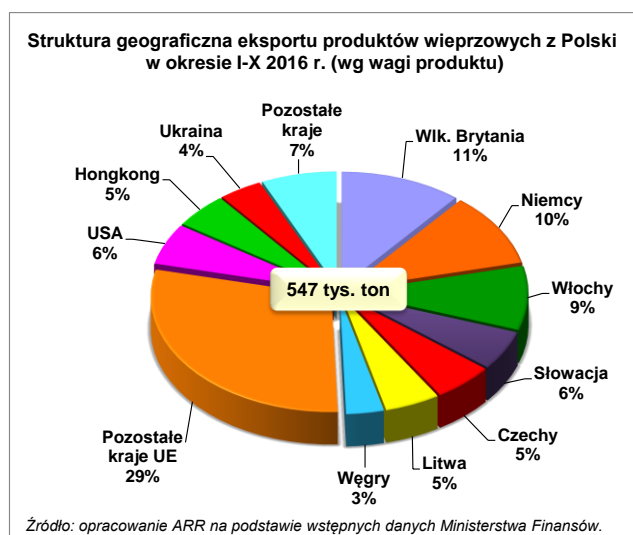

Uboje świń

Uboje świń w rzeźniach w okresie I-X 2016 r. wyniosły 1 615,3 tys. ton w masie poubojowej schłodzonej (18,0 mln sztuk). Uboje w analizowanym okresie były wyższe o 52 tys. ton (+3,3%) w porównaniu z okresem I-X 2015 r. (1 563,4 tys. ton, 15,6 mln sztuk).

Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Większy niż przed rokiem był również **eksport wieprzowiny z Polski**. Od stycznia do października 2016 r. z kraju wywieziono 575 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 6% więcej niż w tym samym okresie 2015 r. Udział

krajów UE w wolumenie polskiego eksportu zmniejszył się z 81% do 77%, a pozostałych krajów – zwiększył z 19% do 23%. Znaczącymi odbiorcami polskiej wieprzowiny wśród krajów spoza UE była: USA (z 6% udziałem), Hongkong (5%) i Ukraina (4%).

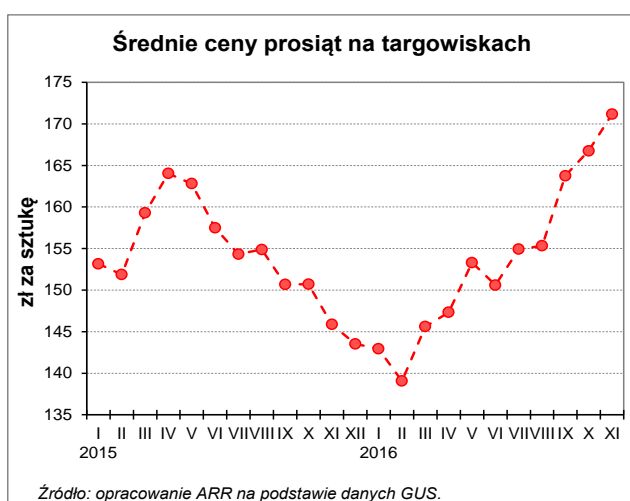
W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. **do Polski przywieziono 681 tys. ton żywca,**

mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 3% **mniej** niż w tym samym okresie 2015 r. Głównymi dostawcami mięsa wieprzowego na polski rynek były Belgia, Niemcy oraz Dania i Holandia, a żywca – przede wszystkim Dania, a także Niemcy i Holandia.

Ujemne saldo w handlu zagranicznym wieprzowiną w analizowanym okresie wyniosło 106 tys. ton wobec 160 tys. ton rok wcześniej oraz 153 mln EUR wobec 253 mln EUR.

Ceny

Pierwsza połowa 2016 r. charakteryzowała się zmiennymi trendami cenowymi w odniesieniu do średniej ceny zakupu żywca wieprzowego. W kolejnych miesiącach ub. r. zanotowano wzrost a potem stabilizację poziomu cen, jednak nastąpiło to po bardzo długim okresie uzyskiwania przez rolników niskich cen. Średnia cena zakupu żywca wieprzowego w 2015 r. wyniosła 4,28 zł/kg i spadła o 12% w stosunku do 2014 r. (4,85 zł/kg). W 2016 r. wyniosła ona 4,76 zł/kg i była o 11,2% wyższa w stosunku do 2015 r.

W zakładach mięsnych monitorowanych przez ZSRIR MRiRW w 2016 r. półtusze sprzedawano po 6,90 zł/kg, o 10,5% drożej niż w 2015 r.

Od marca 2016 r., przy ograniczonej krajowej podaży i wyższych niż przed rokiem cenach żywca wieprzowego, średnie ceny prosiąt na krajowych targowiskach wykazywały tendencję wzrostową. Trend wzrostowy utrzymał się do końca 2016 r.

W 2016 roku na targowiskach monitorowanych w ramach ZSRIR MRiRW za jedną sztukę płacono 152,68 zł, tj. o 1,1% więcej niż 2015 r.

Oplacalność produkcji świń w Polsce

Od września 2016 r. relacje cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen zbóż uległy sezonowemu obniżeniu. Według danych GUS w listopadzie 2016 r. relacje te w odniesieniu do targowiskowych cen jęczmienia kształtowały się jak 7,2:1 wobec 7,5:1 w poprzednim miesiącu, a w przypadku żyta – jak 8,3:1 wobec 8,6:1 w październiku 2016 r. Jednak nadal były one bardziej korzystne dla producentów świń niż w analogicznym okresie 2015 r., kiedy wynosiły 5,5:1 w przypadku jęczmienia i 6,5:1 w przypadku żyta.

W grudniu 2016 r. ceny skupu żywca wieprzowego rosły szybciej niż targowiskowe ceny zbóż, a relacje cen były mniej korzystne dla producentów świń niż w listopadzie.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Rekordowo niski poziom pogłowia świń w Polsce - 10,2 mln szt. oraz loch na chów i macior prośnych.

2. W związku ze znacznym spadkiem pogłowia świń w br. produkcja żywca także się obniży, choć w znacznie mniejszym stopniu niż pogłowie. Efektem jej spadku jest postępujący od maja ub.r. wzrost cen skupu w skali roku. Wzrostowi cen na polskim rynku sprzyja wzrost cen w Unii Europejskiej oraz deprecjacja złotego względem euro.
3. W II poł. 2016 r. zanotowano wzrost, a potem stabilizację poziomu cen zakupu żywca wieprzowego, jednak nastąpiło to po bardzo długim okresie uzyskiwania przez rolników niskich cen. Tendencja wzrostowa jest kontynuowana.
4. Ponad 3% wzrost ubojów świń skutkuje wzrostem produkcji wieprzowiny. Jednakże przy 6% wzroście eksportu i 3% spadku importu za dziesięć miesięcy ub. r. należy oczekiwać, że podaż wieprzowiny na rynku krajowym ulegnie ograniczeniu.
5. Zdaniem IERiGŻ spodziewać się można, że w 2017 r. roczna stopa wzrostu cen trzody tak w Polsce jak i w całej Unii Europejskiej będzie stopniowo malała. W Polsce, w pierwszym półroczu ceny trzody mogą jeszcze być wyższe od cen z pierwszego półrocza 2016 r. nawet o kilkanaście procent, ale w drugim półroczu ich roczny wzrost prawdopodobnie nie przekroczy kilku procent. Jeśli po żniwach 2017 r. ceny zbóż pozostaną na poziomie zbliżonym do obecnego, to w końcu 2017 r. mogłoby dojść do niewielkiego (ok. 2%) wzrostu pogłowia. Natomiast ewentualny wzrost cen zbóż i pasz mógłby pogłębić i przedłużyć dotychczasową tendencję spadkową pogłowia.
6. Aby zapobiec negatywnym tendencjom rynkowym, w ramach pakietu wsparcia rynków rolnych uruchomionego przez KE (tzw. pakiet Hogana), DRR wdraża przepisy krajowe przyznające wsparcie finansowe na zakup loszek lub knurów hodowlanych. Podejmowane działania przyczynią się do poprawy efektywności produkcji świń oraz odbudowy zaplecza hodowlanego.

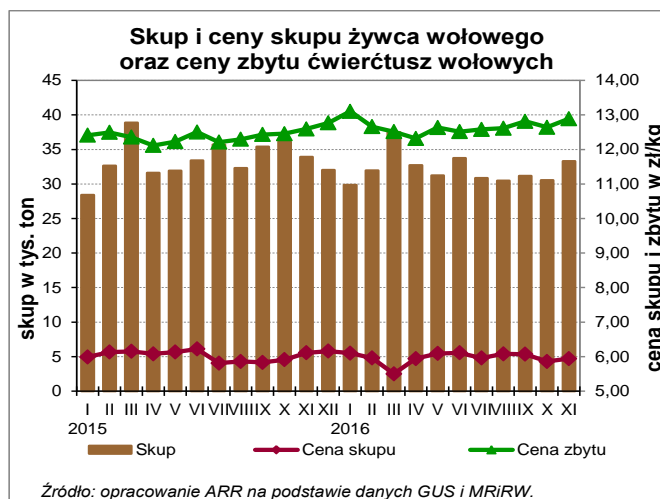
RYNEK WOŁOWINY

Pogłowie

W czerwcu 2016 r. pogłowie bydła ogółem w porównaniu z czerwcem 2015 r. obniżyło się o 0,4% do 5,9 mln sztuk na skutek zmniejszenia pogłowia krów o 4,6%. Spadkowi pogłowia krów sprzyjały w I połowie roku relatywnie niskie ceny skupu mleka. Pogłowie cieląt (w wieku poniżej 1 roku) zwiększyło o 3,6% do ponad 1,7 mln szt., a pogłowie młodego bydła o 3,1% do prawie 1,6 mln szt., świadczy to rosnącym zainteresowaniu produkcją żywca wołowego.

Krajowy skup bydła

W listopadzie 2016 r. (według danych GUS) krajowy skup bydła (bez cieląt) zwiększył się o 9% w porównaniu z październikiem i wyniósł 33 tys. ton. Był on jednak o 2% mniejszy niż w listopadzie 2015 r. Ogółem od stycznia do listopada 2016 r. w Polsce skupiono 559 tys. ton żywca wołowego, o 1% mniej niż w tym samym okresie 2015 r.

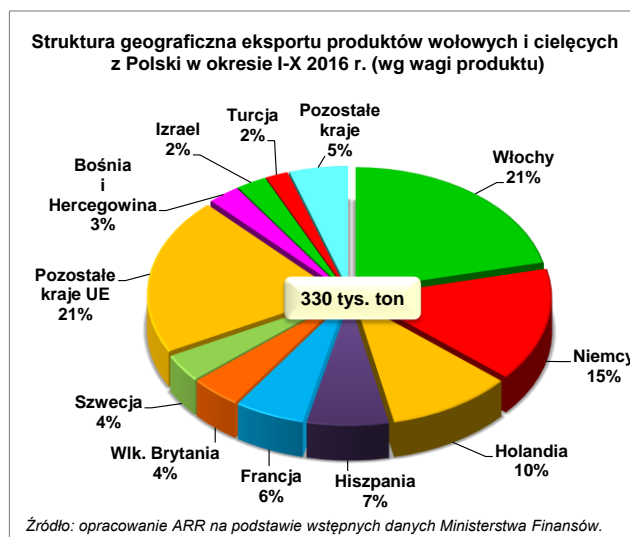

Uboje

Wg wstępnych danych GUS w okresie styczeń–sierpień 2016 roku w Polsce liczba ubojów przemysłowych bydła ogółem wyniosła 1 171 061 szt. tj. o 7,8% więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Uboje bydła dorosłego osiągnęły poziom 1 124 465 szt., czyli były większe niż rok wcześniej o 8,2%. Wzrost ubojów odnotowano dla wszystkich kategorii bydła. Uboje krów wzrosły o 12,6%, zaś jałówek o 13,8%.

Polski handel zagraniczny wołowiną

W okresie styczeń–październik 2016 r. eksport żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych wyniósł 358 tys. ton (w ekwiwalencie tusz) i był o 3% mniejszy niż w analogicznym okresie 2015 r.

Większość (88%) eksportowanej wołowiny była kierowana do krajów Unii, przede wszystkim do Włoch (21%), Niemiec (15%) i Holandii (10%). Wśród krajów nienależących do UE importerami wołowiny z Polski były: Izrael oraz Bośnia i Hercegowina (po 3% udziału w wolumenie polskiego eksportu) i Turcja (2%).

Import wołowiny i cielęciny do Polski utrzymuje się na niskim poziomie. **W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. do kraju przywieziono 40 tys. ton asortymentu wołowego i cielęcego** (w ekwiwalencie tusz), o 7% więcej niż w analogicznym okresie 2015 r.

Nadwyżka w handlu wołowiną i cielęciną wyniosła 318 tys. ton wobec 331 tys. ton w okresie dziesięciu miesięcy 2015 r. oraz 945 mln EUR wobec 1 mln EUR.

Ceny

W 2016 r. średnia krajowa cena skupu bydła ogółem (według ZSRIR MRiRW) **wzrosła** do 6,07 zł/kg, tj. o 1,7% w porównaniu z 2015 rokiem i o 5% w stosunku do 2014 roku. Młode bydło w 2016 r. skupowano przeciętnie po 7,03 zł/kg, tj. o 1,8% drożej niż w 2015 r. i o 6,5% w porównaniu do 2014 roku.

W grudniu 2016 r. zakłady mięsne kupowały żywiec wołowy przeciętnie po 6,35 zł/kg, czyli o 5,5% drożej niż w grudniu 2015 r.

Wzrostowa tendencja cen utrzymuje się w zbyciu wołowiny. W 2016 r. zakłady mięsne objęte monitoringiem ZSRIR MRiRW sprzedawały ćwierćtusze wołowe przeciętnie po 11,34 zł/kg, o 1,3% drożej niż w 2015 r.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Wzrostowa tendencja cen utrzymuje się w zbyciu wołowiny, jak i zakupie bydła. Trend kontynuowany.
2. Uruchamianie w br. wsparcie finansowe na zakup buhajów czystorasowych ras mięsnych i jałówek hodowlanych ras mięsnych przyczyni się do zwiększenia potencjału produkcji wołowiny wysokiej jakości.

RYNEK MIĘSA DROBIOWEGO

Produkcja mięsa drobiowego

Polska jest największym producentem mięsa drobiowego wśród krajów Unii Europejskiej.

Ponad 90% w krajowej strukturze produkcji mięsa drobiowego stanowi mięso z brojlerów i indyków. W listopadzie 2016 r. wyprodukowano ok. 220 tys. ton tego mięsa, a więc o 1,4% więcej niż przed miesiącem i o 16,4%, tj. o 31 tys. ton więcej niż przed rokiem. W ciągu jedenastu miesięcy 2016 r. produkcja mięsa drobiowego w dużych i średnich zakładach zwiększyła się o ok. 322 tys. ton, tj. o 16,6% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Głównym czynnikiem sprawczym rozwoju całej branży drobiarskiej była nadal sprzedaż zagraniczna.

Ceny skupu

Ceny skupu żywca drobiowego w ciągu ostatnich lat spadają.

W poszczególnych latach od stycznia do sierpnia ceny wzrastały. Natomiast, od sierpnia do końca roku wystąpiła silna tendencja spadkowa, przy czym nie odnotowano istotnych różnic w cenach pomiędzy poszczególnymi regionami Polski.

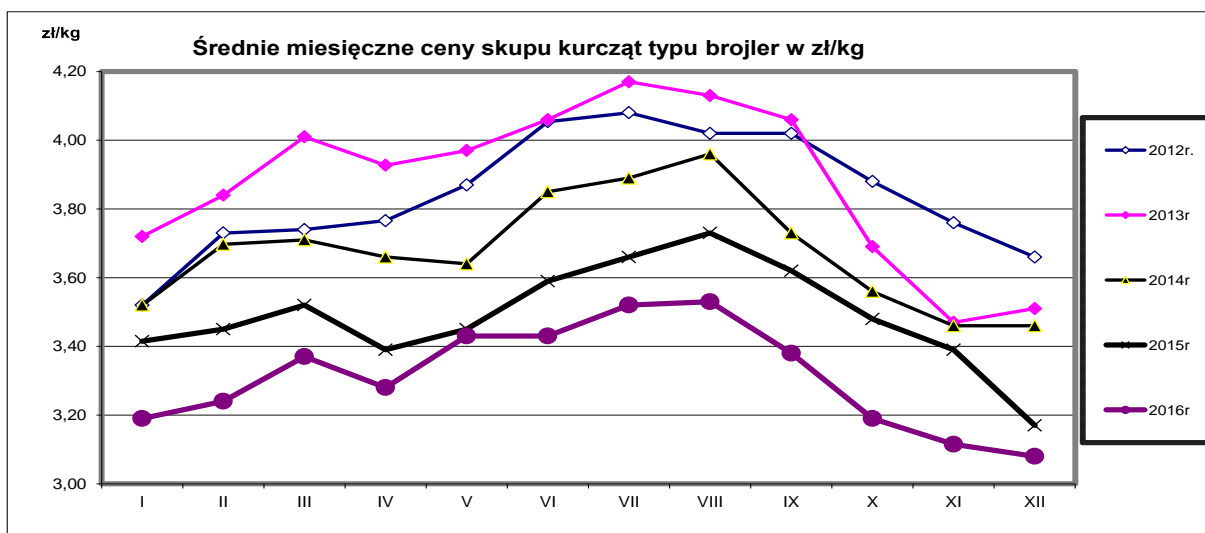

Średnia miesięczna cena skupu kurcząt brojlerów w grudniu 2016 r. wyniosła 3,08 zł/kg i była niższa o 9 gr (2,8%) w porównaniu do grudnia 2015 r. Od sierpnia do grudnia 2016 r. obserwowany był spadek cen skupu żywca, co jest typowe dla tego okresu. Średnia cena skupu kurcząt brojlerów spadła o 44 gr, tj. 15%, z 3,53 zł/kg w sierpniu do 3,08 zł/kg w grudniu 2016 r.

Ceny skupu w 1-tygodniu 2017 r. (2-8.01.2017 r.)

Średnia cena skupu brojlerów w zakładach drobiarskich wynosiła 3,09 zł/kg i była niższa o 4,9% w porównaniu do ceny analogicznego okresu ubiegłym roku oraz niższa o 0,1% w porównaniu do ceny notowanej tydzień wcześniej.

Istotnie niższe niż przed rokiem były ceny indorów i indyczek. Średnia cena skupu indorów w zakładach drobiarskich wyniosła 4,98 zł/kg i była niższa o 15,6% w stosunku do ceny analogicznego okresu ubiegłym roku oraz niższa o 0,7% w porównaniu do ceny notowanej tydzień wcześniej.

Źródło: ZSRIR MRiRW

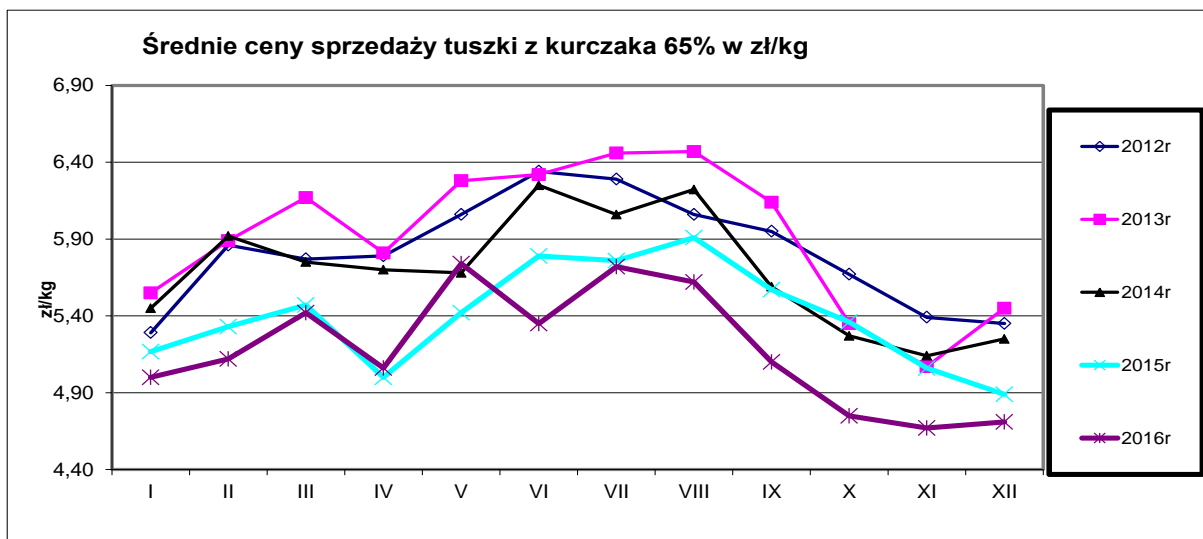
Średnie miesięczne ceny skupu kurcząt i indyków (typ brojler, w zł/kg)					
Miesiące/ Regiony	KURCZĘTA				
	POLSKA	Północny	Centralny	Poł-wsch	Zachodni
I 2016	3,19	3,20	3,16	3,26	3,22
II 2016	3,24	3,26	3,22	3,30	3,25
III 2016	3,37	3,40	3,36	3,46	3,50
IV 2016	3,28	3,32	3,25	3,32	3,30
V 2016	3,43	3,44	3,42	3,54	3,38
VI 2016	3,43	3,45	3,41	3,47	3,42
VII 2016	3,52	3,57	3,50	3,62	3,48
VIII 2016	3,53	3,56	3,52	3,63	3,50
IX 2016	3,38	3,46	3,33	3,47	3,42
X 2016	3,19	3,25	3,12	3,23	3,27
XI 2016	3,12	3,14	3,06	3,16	3,18
XII 2016	3,08	3,09	3,04	3,08	3,13
Miesiące/ Regiony	INDYKI				
	POLSKA	Północny	Centralny	Poł-wsch	Zachodni
I 2016	5,78	5,70	5,75	5,72	5,94
II 2016	5,72	5,68	5,63	5,72	5,88
III 2016	5,53	5,48	5,44	5,52	5,74
IV 2016	5,37	5,34	5,28	5,31	5,54
V 2016	5,24	5,23	5,12	5,11	5,38
VI 2016	5,15	5,13	5,08	4,98	5,28
VII 2016	5,00	5,00	4,90	4,80	5,11
VIII 2016	4,88	4,91	4,75	4,72	4,94
IX 2016	4,85	4,91	4,69	4,70	4,85
X 2016	4,85	4,90	4,76	4,76	4,84
XI 2016	4,85	4,88	4,75	4,86	4,86
XII 2016	4,85	4,91	4,76	4,76	4,76

Źródło: ZSRIR MRiRW

Ceny sprzedaży

Tendencja cen sprzedaży tuszki z kurczaka w ciągu ostatnich lat jest spadkowa. W poszczególnych latach od stycznia do sierpnia ceny wzrastały. Natomiast, od sierpnia do końca roku wystąpiła silna tendencja spadkowa.

Średnia miesięczna cena sprzedaży tuszki kurcząt spadła z 5,62 zł/kg w sierpniu do 4,71 zł/kg w grudniu 2016 r., czyli o 91 gr (16,2%). W grudniu 2016 roku w stosunku do grudnia 2015 roku cena spadła z 4,89 zł/kg do 4,71 zł/kg, tj. o 19 gr (4,0%).

Źródło: ZSRIR MRiRW

Ceny sprzedaży w 1-tygodniu 2017 r. (2-8.01.2017 r.)

W pierwszym tygodniu stycznia cena sprzedaży tuszek z kurcząt w zakładach drobiarskich spadła aż o 17,2% do 517,3 zł/100kg. W porównaniu do analogicznego okresu ubiegłym roku cena była niższa o 68,1 zł tj. 11,6% (585,4 zł/100kg).

W związku ze stosunkowo niewielkim spadkiem średniej miesięcznej ceny sprzedaży tuszki kurcząt za grudzień 2016 r w stosunku do grudnia 2015 r. (4,0%), aktualnie jest zbyt wcześnie na wniosek, że na niekorzystną sytuację cen sprzedaży zakładów drobiarskich ma istotny wpływ wystąpienie wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu.

Handel zagraniczny za okres I-X 2016 r.

Eksport mięsa drobiowego wyniósł 803,7 tys. ton i był o 118,0 tys. ton (+17,2%) większy niż w okresie I-X 2015 r. (685,7 tys. ton). Główne kierunki to: Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Czechy, Holandia.

Import mięsa drobiowego wyniósł 33,8 tys. ton i był o 3,5 tys. ton (+11,6%) większy niż w okresie I-X 2015 r. (30,3 tys. ton).

Saldo obrotu mięsem drobiowym było dodatnie i wyniosło 769,9 tys. ton.

Eksport drobiu żywego wyniósł 34,5 tys. ton i był o 12,1 tys. ton (+59,0%) większy niż w okresie I-X 2015 r. (22,4 tys. ton). Główne rynki zbytu to Niemcy, Czechy, Ukraina.

Import drobiu żywego wyniósł 88,8 tys. ton i był o 0,6 tys. ton (+0,7%) większy niż w okresie I-X 2015 r. (88,2 tys. ton);

Saldo obrotu drobiem żywym było ujemne i wyniosło – 54,3 tys. ton.

Konkluzje i wnioski oraz tendencje rynkowe

1. Wzrostowa dynamika produkcji mięsa drobiowego będzie kontynuowana w I kwartale 2017 r.

Świadczy o tym liczba wstawień piskląt rodzicielskich dokonana w I pół. 2016 r. oraz kontynuacja inwestycji w zaplecze hodowlane (powstawanie nowych obiektów i rozbudowa istniejących).

2. W I półroczu 2016 r. liczba wstawień piskląt rodzicielskich wzrosła o 17,5% w stosunku do analogicznego okresu 2015 r., co skutkować będzie większą krajową produkcją tego gatunku mięsa w I półroczu br. Biorąc pod uwagę występowanie ognisk grypy w Polsce (30 ognisk stwierdzonych w 6 województwach) i związane z tym ograniczenia wprowadzone przez kraje trzecie w imporcie mięsa pochodzącego z Polski, należy oczekiwać nadpodaży mięsa drobiowego na rynku krajowym, co wywoła presję na ceny.
3. W II pół. 2016 r. dynamika wzrostu wstawień piskląt została wyhamowana, stąd w II pół. 2017 r. należy oczekiwać ograniczenia wzrostowej dynamiki produkcji mięsa drobiowego.
4. W 2016 r. ceny skupu drobiu rzeźnego były na najniższym poziomie od pięciu lat.
5. Na przełomie roku 2005/2006, kiedy po raz pierwszy w Polsce wystąpiły ogniska grypy ptaków, cena skupu kurcząt rzeźnych spadła o ok. 20% w ciągu czterech miesięcy. Obecnie ceny skupu od dłuższego czasu są na niskim poziomie, jednak dynamika spadków w ostatnich czterech miesiącach u.br. jest niższa, ok 14%. Najniższą cenę skupu kurcząt odnotowano na początku grudnia 3,05 zł/kg. Od miesiąca cena utrzymuje się na w miarę stałym niskim poziomie 3,07-3.10 zł/kg. Trudno ocenić czy tak niskie ceny są efektem wystąpienia grypy ptaków czy corocznej sezonowości spadku cen. Jednak należy zaznaczyć, że ceny skupu kurcząt są na najniższym od 5 lat poziomie.

III. DZIAŁANIA NA RYNKACH ROLNYCH W 2017 R.

- 1) ***Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*** (wprowadzenie pieniężnych kar administracyjnych za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej; postępowanie będzie wszczynał z urzędu Prezes UOKiK a zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania tych praktyk będzie mógł zgłosić Prezesowi UOKiK przedsiębiorca, jeżeli podejrzewa stosowanie takich praktyk wobec siebie);
- 2) ***Wprowadzenie kar pieniężnych za produkty nabyte wskutek wadliwej umowy lub bez pisemnej umowy na produkty rolne*** (Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz niektórych innych ustaw przewiduje, że każde dostarczanie produktów rolnych, z wyłączeniem sprzedaży bezpośredniej, przez producentów, grupy producentów, organizacje producentów albo zrzeszenia organizacji producentów do pierwszego nabywcy wymaga pisemnej umowy. Wprowadzone w 2017 r. kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, dyrektor oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego);

- 3) **Dostosowanie i ukierunkowanie działań w ramach PROW 2014-2020** celem realizacji działań zawartych w „Programie Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020”;
- 4) **Wsparcie dla producentów w sektorze mleka i sektorach hodowlanych w ramach tzw. „pakietu Hogana”**. Na mocy rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2016/1613 z dnia 8 września 2016 r. przewidującego nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych, DRR przewiduje przyznanie wsparcia finansowego na zakup hodowlanych loszek lub knurów w gospodarstwach prowadzonych przez rolników w sektorze wieprzowiny oraz zakup jałówek hodowlanych ras mięsnych lub zakup buhajów czystorasowych ras mięsnych przez producentów mleka lub świń.
- 5) **tzw. Nowy Program Szkolny** - wdrożenie od roku szkolnego 2017/2018 programu pomocy dotyczącej dostarczania owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych.
- 6) **Projekt ustawy spółdzielniach rolników**. Celem proponowanych uregulowań jest stworzenie zachęt do powoływania przez rolników podmiotów funkcjonujących w oparciu o zasady prawa spółdzielczego.
- 7) **Produkt Polski**. Wprowadzenie nowych regulacji dotyczących dobrowolnego znakowania środków spożywczych informacją „Produkt polski” wraz z określeniem wzoru znaku zawierającego tę informację. Regulacje te dadzą możliwość producentom podawania w oznakowaniu środków spożywczych informacji dotyczących krajowego pochodzenia wytwarzanego środka spożywczego w odniesieniu nie tylko do miejsca wyprodukowania, ale również w odniesieniu do użytych surowców.
- 8) **Nowe kierunki w ramach Gospodarki o obiegu zamkniętym** (podejmowanie działań legislacyjnych w zakresie przeciwdziałaniu marnotrawstwu żywności)
- 9) **Platforma Żywnościowa** – wdrażanie koncepcji funkcjonowania platformy żywnościowej w Polsce przy udziale GPW SA. MRiRW przystąpiło do realizacji projektu pn. platforma żywnościowa, który został ujęty w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* oraz *Programie Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020*. Projekt zakłada powstanie elektronicznej platformy sprzedażowej. Wdrożenie projektu pozwoli na tworzenie dużych, jednorodnych partii towaru oraz ograniczenie kosztów transakcyjnych i ryzyka handlowego, w tym ograniczenie ryzyka cenowego, w oparciu o wystandaryzowane umowy i produkty oferowane przez platformę żywnościową.